

Fonetyka i fonologia języka polskiego - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Fonetyka i fonologia języka polskiego
Kod przedmiotu	09.0-WP-PEDP-FiF
Wydział	Wydział Nauk Społecznych
Kierunek	Pedagogika / Logopedia i terapia pedagogiczna
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	pierwszego stopnia z tyt. licencjata
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2016/2017

Informacje o przedmiocie	
Semestr	3
Liczba punktów ECTS do zdobycia	3
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	dr hab. Marzanna Uździcka, prof. UZ

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Wykład	15	1	-	-	Zaliczenie na ocenę
Ćwiczenia	30	2	-	-	Zaliczenie na ocenę

Cel przedmiotu

Nabycie przez studenta: wiedzy z zakresu budowy narządów mowy, artykulacji głosek polskich, ich klasyfikacji, zasad poprawnej wymowy, akcentowania wyrazowego i tekstowego oraz funkcji akcentu w komunikowaniu; umiejętności rozpoznawania cech artykulacyjnych i akustycznych głosek, wyodrębniania opozycyjności fonologicznej, określania przyczyn i rozpoznawania artykulacji niepoprawnej i zaburzonej, właściwego akcentowania logicznego i psychologicznego.

Wymagania wstępne

Anatomia i fizjologia narządów mowy.

Zakres tematyczny

Wykłady

Pojęcie i funkcje języka (akt mowy i jego elementy). Pojęcie znaku językowego. Dźwięki jako zjawisko fizyczne. Budowa i funkcja narządów mowy (przypomnienie). Charakterystyka artykulacyjna spółgłosek (konsonantyzm) i samogłosek (wokalizm). Dźwięki obce.

Ćwiczenia

Spółgłoski miękkie i zmiękczone. Synchroniczna i asynchroniczna wymowa głosek zmiękczonech. Odmianki spółgłoskowe. Rodzaje upodobień fonetycznych (ubezdźwięcznienie, udźwięcznienie, udziąsłowienie, wokalizacja, uszczelinowienie, rozsuniecie artykulacyjne). Istota upodobień międzywyrazowych. Uproszczenie grup spółgłoskowych. Podstawowe zasady ortofoniczne. Wymowa samogłosek nosowych. Akcent w języku. Akcent wyrazowy. Klityki. Zestrój akcentowy. Akcent zdaniowy. Charakterystyka podsystemu fonologicznego. Pojęcie fonetyki a fonologii. Fonem a głoska. Cechy dystynktywne i redundantne języka. Warianty fonemu: pozycyjne i fakultatywne. Pojęcie opozycji fonologicznej i jej typy. Kategorie fonologiczne.

Metody kształcenia

Wykłady – opis wyjaśniający, opis klasyfikujący, opis uzasadniający, prezentacja.

Ćwiczenia – opis wyjaśniający, opis klasyfikujący, opis uzasadniający, dyskusja, dyskusja punktowa, klasyczna metoda problemowa, prezentacja.

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
Student ma podstawową wiedzę i zna terminologię fonetyczną i fonologiczną, ma podstawową wiedzę na temat współczesnych zjawisk językowych warunkujących uczenie się języka przez dziecko i stosowania języka przez człowieka	K_W20	kolokwium	- Wykład - Ćwiczenia
Potrafi dokonać obserwacji i ocenić stopień umiejętności artykulacyjnych dziecka i po-ziom jego świadomości językowej, wykorzy-stać wiedzę teoretyczną z zakresu fonetyki i fonologii współczesnego języka polskiego do analizowania i interpretowania językowych zachowań człowieka	K_U01	- kolokwium - Dyskusja Praca samodzielna	Ćwiczenia

Opis efektu	Symbol e efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
Potrafi wykorzystać wiedzę teoretyczną z zakresu fonetyki i fonologii współczesnego języka polskiego w celu dobierania strategii realizowania działań praktycznych	• K_U14	• kolokwium • Praca samodzielna	• Ćwiczenia
Ma świadomość zmian w języku i w związku z tym potrzeby ciągłego doskonalenia się w tym zakresie	• K_K08	• Dyskusja	• Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

Ćwiczenia

Na ocenę z ćwiczeń składają się wyniki osiągnięte na kolokwiah (50%) oraz aktywny udział w zajęciach (student przygotowuje wcześniej podane zagadnienia na podstawie uzgodnionej literatury) (25%), wykonanie na zaliczenie przygotowanego indywidualnie przez prowadzącego zestawu ćwiczeń dotyczącego transkrypcji fonetycznej tekstu, rozpoznania upodobień, weryfikacji wszystkich poprawnych i regionalnych wariantów wymowy, zastosowania akcentacji w tekście (25%). Warunkiem zaliczenia ćwiczeń jest obecność na wszystkich zajęciach – zajęcia opuszczone student ma obowiązek zaliczyć na konsultacjach.

Wykłady

Kolokwia. Ocena końcowa z wykładów stanowi średnią ocen ze sprawdzianów.

Ocena końcowa

Na ocenę z przedmiotu składa się ocena z ćwiczeń (50%) i wykładów (50%). Warunkiem zaliczenia przedmiotu są pozytywne oceny z ćwiczeń i wykładów.

Literatura podstawowa

1. Nagórko A., *Podręczna gramatyka języka polskiego*, Warszawa 2010.
2. Ostaszewska D., Tambor J., *Fonetyka i fonologia języka polskiego*, Warszawa 2004.
3. Strutyński J., *Zarys gramatyki współczesnej*, cz. 1, *Fonetyka i fonologia*, Kraków 1992.
4. Wierzchowska B., *Opis fonetyczny języka polskiego*, Warszawa 1967.
5. Wierzchowska D., *Fonetyka i fonologia języka polskiego*, Wrocław 1980.

Literatura uzupełniająca

1. Benni T., *Fonetyka opisowa języka polskiego z obrazami głosek polskich*, Wrocław 1959.
2. *Gramatyka współczesnego języka polskiego: fonetyka i fonologia*, red. H. Wróbel, Warszawa 1995.
3. Wierzchowska B., *Wymowa polska*, Warszawa 1971.

Uwagi

Zmodyfikowane przez inż. Tomasz Kaczmarek (ostatnia modyfikacja: 29-07-2016 13:48)

Wygenerowano automatycznie z systemu SylabUZ